

”Landsorten utarmas när bankerna lägger ner”

Bankerna i landsorten är en viktig motor för det lokala näringslivet.

PS! Dom klokas kommentarer är i kursiv stil och i rött. All övrig text är sammanställd av de 6 Kommunalråden som namnges på sista sidan.

Stora affärsbanker som Nordea och Swedbank har i snabb takt lagt ned sina lokalkontor i landsorten. Bristen på ett väl fungerande bank- och finansväsen försvårar nödvändig modernisering och ekonomisk tillväxt i över hälften av landets regioner.

Läget är nu så akut att det krävs avsevärda nationella insatser, skriver sex kommunalråd.

Om läget är akut bör man som ansvarig troligtvis reagera med att ha ett möte om en lösning. Fokus på att lyssna och genomföra ett möte som de själva sa att de skulle ordna, skyndsamt. Vi är nu nästa 1½ år senare.... akut...

Bankdöden har farit fram som en orkanvind i stora delar av särskilt mellersta och norra Sverige. Det är främst de stora affärsbankerna Nordea och Swedbank som i snabb takt lagt ned (eller fattat beslut om nedläggning) sina lokalkontor i främst Värmland, Dalarna samt Jämtland Härjedalen. Andra regioner står på tur att mista en viktig motor för det lokala näringslivet. **Läget är nu så akut att det krävs avsevärda nationella insatser från olika aktörer!**

När den statliga regionala utvecklingspolitiken fick en mer aktiv profil i mitten av 1960-talet var bidrag till företag som önskade flytta till stödområdet i norr ett av huvudinstrumenten. Även förmånlig användning av investeringsfonderna i storföretagen mot att företag som Volvo, Ericsson, Scania med flera placerade viktiga industrifilialer i stagnerande regioner ingick. Regeringar och riksdagar har efter denna period aldrig riktigt tagit itu med att få till stånd en fungerande finansiell infrastruktur i samtliga regioner.

Samhällslabyrinten villar bort alla, regler, möten och administration upptar all tid.

Bristen på ett väl fungerande bank- och finansväsen har under åtskilliga decennier försvårat en nödvändig modernisering, näringsmässig breddning och ekonomisk tillväxt av över hälften av landets regioner. Statliga och även en del privata försök med särskilda regionala riskkapital- och finansieringsbolag har i stort varit alldeles för kortvariga och ofta misslyckade. Undantagen är i första hand Norrlandsfonden och Almi-företagen som fortfarande kämpar på med generösa krediter om än otillräckliga i relation till de växande behoven. Dessvärre är deras regelsystem sådant att de inte ensamma kan ta på sig olika kreditbeslut utan att ha en grundfinansiering från någon kommersiellt verksam bank.

Allt i samhällslabyrinten är krångligt och det är just det ... det krånglig som är vitsen för de finansiella aktörerna. Då kan de dölja mer av sin verksamhet då vanligt folk inget begriper och orkar inte tränga in i hur det fungerar. De blir som robotar i samhällslabyrinten. Sedan överdriver vi om vi säger att de finansiella aktörerna också begriper vad de håller på med. Helt säkert begriper inte alla utan ett fåtal inom sektorn som verkligen gillar läget och verkligen förstår... de 1,5% vi oftast pratar om.

När de dominerande affärsbankerna nu lämnar en stor del av landet i sticket, där Handelsbanken dock dröjer sig kvar med på många platser en något haltande lokal kompetens och beslutskraft, utsätts tiotusentals småföretag för dramatiska omvälvningar. Vi vet från en aktuell studie i drabbade regioner att förbluffande många småföretag inte överlever en nödvändig generationsväxling – såvida säljarna inte går med på långsiktiga personliga lån. I andra fall kan företagen inte växa trots bra produkter och avancerad teknik. Det finns även exempel på att småföretag köps upp och flyttas till områden – till exempel Norrlandskustens större städer – där banksystemet fungerar och krediter plötsligt är tillgängliga i de banker som tidigare sagt nej i landsortsregionerna.

Man måste vara närvarande på plats när småföretag ska växa och hushåll göra sina efterlängtade och i dag tillbakahållna bostadsinvesteringar.

Det är så fundamentalt enkelt samband att få begriper eller ens orka förstå sig på och än mindre bry sig om att göra något åt det. Det finns inga verktyg men nu har Dom kloka med RSM-verktygen möjligheter till att förändra för landsbygden, och för 98,5% av befolkningen.

Detta allvarliga läge för Småföretagar-Sverige hindrar inte bara landets och flera regioners ekonomiska tillväxt. Det leder också till att landsbygdens många nya och inte minst unga entreprenörer inte får en rimlig chans att bygga nya och spännande företag. Det gäller inte bara turism-, service- och hantverksföretag utan en stor grupp av företag baserade på avancerad it-teknik och nya forskningsrön inom olika branscher. Många unga företag som växt fram i fjällområdena och de befolkningsmässigt små kommunerna i hela Inlandet från Värmland och norrut drabbas hårt av affärsbankernas storstadsfokus.

Läs ovan, läs ... visst är det värt haka på föreningen Dom kloka. Eller måste det hela tiden startas nya partier för att få något gjort?

De gamla storbankerna hindrar genom sitt ointresse för och okunnighet om småföretag, landsorten och nya entreprenörer i hela landet att växa. Bankpolicyn stimulerar en ytterligare tillväxt av storstäderna och bidrar aktivt till växande regionala klyftor med allvarliga sociala, miljömässiga och ekonomiska konsekvenser långt in i framtiden. Frågan är nu hur man skall kunna lösa den uppkomna situationen med ett storbanksväsende som inte längre fungerar som ansvarskännande samhällsbyggarbanker? De har blivit ännu mer av kortsiktiga och kvartals-fokuserade penningförvaltare.

Vi tillhör själva de områden (*märk kommunalråden enligt nedan*) som har ett extra stort behov av ett fungerande bankväsen och har verkligen fått känna av effekterna av ett haltande och krympande finansieringssystem. Vi är övertygade om att vi själva måste introducera nya strategier för ekonomisk tillväxt och regional utveckling och få staten och andra bankaktörer att spela helt nya roller. Därför har vi nyligen beslutat att skapa ett nationellt nätverk för att stödja utvecklingen av ett lokalt orienterat bankväsende i hela landet.

Nu har man skapat ett nätverk som antagligen och i bästa fall skapar diskussioner och... handling... tveksamt tror Dom kloka. Redan nu finns en lösning som tyvärr inte Lågkostnadsbolaget ens fått presenterat då man inte lyckats fått till ett möte. Hur skall man då lyckas med att få något ut av det "nationella nätverket"?

Det man förstås kan säga till sina väljare/lokala invånare är att nu är vi på gång, vi har skapat ett nationellt nätverk (kan bli många möten i Båstad, på Öland osv) så visst sitter vi inte sysslösa, vi agerar och så är det!

Vår aktuella kommungrupp siktar i första hand på att få en större och relativt snabb spridning av de 59 verksamma lokala sparbankernas kontorsnät men också nya sparbanker i regioner utan eller med få traditionella sparbanker. I dag hindras en sådan naturlig utveckling och man frågar sig varför.

Svaret är givet för Dom kloka. Bankerna tjänar inga pengar på småorterna då kostnaderna för lokaler och löner skapar högre kostnader än intäkter... eller som de säger "tyvärr är inte kontoret så kostnadseffektivt". Dom kloka vill ha räntefria "banker" eller finansiella institut där representanterna finns i byn. Dem skall man kunna vända sig till i olika frågor. Som sin lokala doktor osv...

När finansiella organ etablerat sig på småorter kommer det "lilla näringslivet" blomstra och fler och fler från den stressiga storstadsmiljön och näringsidkare "se på landet". Etablering av livsmedelsaffärer, skolor, bibliotek, poliser kommer som ett brev på Posten.

Vi är samtidigt positiva till andra banker som vill vara närvarande i den lokala miljön och ta ett seriöst och långsiktigt ansvar för i första hand småföretagens nödvändiga utveckling.

Etablering av banker är ju inte nödvändigt utan att representanter finns att prata med är det viktiga anser Dom kloka, sådana som har mandat att föra de lokala näringsidkarnas och privatpersonernas, talan i finansieringsfrågor. Service lokalt är centralt för Dom kloka.

Regering och riksdag har sedan länge fastnat i en ineffektiv regional utvecklingsstrategi där man hoppats att byråkratstyrda bidrag från EU, konventionella och passiva småföretagsstöd från statliga organ och en del utlokaliserade statliga myndigheter skall råda bot på landets regionala obalanser. Vad man samtidigt försummat är att rusta upp infrastrukturen och bygga ut i stället för att dra bort merparten av den statliga servicen. Försummelsen gäller även att i rimlig tid ge landsbygdens drygt 2 miljoner invånare en väl fungerande bredbandsteknik och en finansiell bas för att bygga bort den tillväxthämmande bostadsbristen i så gott som samtliga kommuner.

Det är knappast någon hemlighet och inte alls nytt utan har pågått lång tid och det går att vända bara man handlar och inte bara pratar. Agerar m a o och kan man inte ordna ett möte har vi inte tillit till dessa Kommunalråd, tyvärr men sant...

Vad staten nu kan göra är bland annat – förutom att helt lägga om sin regionala politik – att se till att lagstiftningen för våra lokalt verksamma banker inte underordnas den praktik som de vårdslöst spekulerande affärsbankerna runt om i världen gett upphov till.

Skulle Lågkostnadsbolaget presentera förslaget i mötet så skulle kommunerna ha garantier samt de kommunala företagen, privatpersonerna vara trygga och inte bli påverkade av omvärldens spekulationer. I princip en lokal hantering utan större kreditförluster. JAK exvis har mycket låga kreditförluster men passar mindre bra av skäl som inte anges här.

De lokala bankerna i Sverige och i första hand norra Europa fungerar på en lågriskmarknad men har genom Baselsystemet fått ett regelsystem avsett för högriskbanker. Systemet, som visserligen i stort har viktiga syften, ger lokalbanker som sparbanker och Länsförsäkringar Bank en kostnadsryggsäck som riskerar att kväva de mindre bankerna och hämma konkurrensen inom banksektorn.

Det är korrekt att kraven i Basel III-bestämmelserna blivit mycket ekonomiskt betungande för små banker och finansieringsverksamheter som inte på något sätt hotar samhällsekonomin stabilitet, snarare hjälper till att stabilisera den.

Alla regleringar som numera genomförs beror på att banker sysslar med ränta och krascher kommer ständigt. Läggs ekonomin om i Sverige så som Dom kloka vill så finns inte det problemet. I konceptet RSM ingår att etablera lokala helt räntefria finansiella institut.

Etableringslån och översyn av konkurrenssituationen på den svenska bankmarknaden är andra insatser som statens aktörer med fördel kan sätta i gång för att få en fungerande finansiell infrastruktur i samtliga regioner.

Vi kommer inte se detta i närtid oaktat vilken regering som finns då etablerade institutioner som banker, Almi m fl är inne i samhällslabyrinten (=sysslar med ränta, massor av villkor, rapporteringar och administration) och jämfört med Dom klokas samhälle skulle allt i väsentlig grad förenklas.

Våra krav på banksystemet är att de seriösa aktörerna inser att man måste vara närvarande på plats när småföretagen skall växa och hushållen göra sina efterlängtrade och i dag tillbakahållna bostadsinvesteringar. Att tro att man utan lokal kunskap kan lotsa små företag att växa och bli framgångsrika nationella och kanske globala aktörer är att hänge sig åt naiv finansieringspolicy. Man kan inte via bankkontoren i exempelvis Umeå och Sundsvall med hjälp av bredbandet ge det nära och uthålliga stöd som små företag i Dorotea, Sorsele, Ragunda och Sveg behöver för att växa och bli konkurrenskraftiga.

Självklart och bra krav men synd att man inte som Kommunalråd klarar av att ordna ett möte där alla kraven, som vi ser det, kan behandlas och tillfredsställande lösningar presenteras.

Vi ser att de seriösa lokalbankerna i Sverige nu har en chans att visa att deras hittills framgångsrika historia inte är en parentes.

De vill fortsätta ha vinster på över 100 miljarder per år och dela ut i retur till aktieägarna c:a 70 - 80% i aktieutdelningar. Tro inget annat men med konceptet RSM genomfört kommer dessa vinster som är baserat på räntan försvinna helt samt att bankerna enbart sysslar med tjänster de är bra på, vilket är ”direkt serva medborgarna med lån och betalningsförmedling (Internetbetalningar, kortbetalningar, betalningar med pengar)”. Bankerna skall naturligtvis ta ut en avgift för själva arbetet med varje lån som motsvarar de faktiska kostnaderna.

De banker som tar lokalt ansvar och ser de stora utvecklingsmöjligheterna utanför storstäderna kommer att rikligt belönas (*de belönas redan i alltför stor utsträckning men vill ha mer och dom belönas än mer om dom flyttar, effektiviserar sin verksamhet till storstäderna!!!*) från en befolkning som längtar efter att bygga det hållbara samhället – och bidra till en regional utvecklingskraft som tidigare aldrig riktigt fått visa sina genuina kvaliteter!

Ett riktigt hållbart samhälle kan Dom kloka beskriva hur man formar för Kommunalråden vid mötet. Dom kloka har den i RSM lösningen men vi är medvetna om att modet och förståelsen för nya tankegångar kan behöva en tid för att landa. Många är gisslan i nuvarande system.

Det som bör påpekas i sammanhanget är att ”pengar är ett hjälpmedel för att bedriva handel med varor och tjänster”. Dom kloka beskattar innehavet av pengar, inte inkomster, därför gynnas företag och privatpersoner.

Nedanstående Kommunalråd har i större eller mindre omfattning kontaktats av Lågstansbolaget.

Hans Jildesten (S), kommunalråd i Storfors kommun

Jonas Andersson (S), kommunalråd i Ragunda kommun

Per Gruvberger (S), kommunalråd i Filipstads kommun

Leif Haraldsson (S), kommunalråd i Grums kommun

Mathias Lindquist (S), kommunalråd i Munkfors kommun

Kjell Öjeryd (v), kommunalråd i Sorsele kommun

DN Debatt. 21 juli 2017